

tjeneste, men det forekommer kun helt undtagelsesvis i sager om seksualforbrydelser.

Der er herudover mulighed for at dømme en person til *psykiatrisk behandling m.v.*, hvis den pågældende på gerningstidspunktet var utilregnelig (jf. nærmere straffelovens § 16, jf. § 68) eller havde andre psykiske afvigelser (jf. nærmere straffelovens § 69). Det samme gælder, hvis lovovertræderen efter gerningstidspunktet, men før dommen, kommer i en sådan tilstand (jf. straffelovens § 73).

Endelig er der mulighed for at dømme en person til *forvaring* (dvs. tidsbestemt frihedsberøvende foranstaltning), hvis betingelserne i straffelovens § 70 er opfyldt.

Straffelovens § 70 om forvaring har fået sin nuværende affattelse ved lov nr. 320 af 13. juni 1973, der er udarbejdet på grundlag af Straffelovrådets betænkning nr. 667/1972 om de strafferetlige særforanstaltninger (jf. navnlig s. 58-78 og 145-146). Der henvises herom til Folketingstidende 1972-73, Forhandlingerne, sp. 2085-2092, 3168-3193, 7233-7249, 7640, Tillæg A, sp. 2785-2848, og Tillæg B, sp. 2293-2298.

En af de væsentligste ændringer i 1973 i forhold til den hidtidige retstilstand var, at berigelsesforbrydelser ikke længere kan medføre forvaring.

Endvidere skete der en betydelig skærpelse af betingelserne for at idømme forvaring. I bet. 667/1972, s. 77, anføres således, at »det ved straffelovrådets forslag er tilsigtet at give forvaringen et snævert anvendelsesområde og at sikre en grundig prøvelse af dens betingelser«. Efter den hidtidige bestemmelse i straffelovens § 70, stk. 1, kunne forvaring idømmes, hvis det »af hensyn til retssikkerheden skønnes fornødent, at der anvendes andre foranstaltninger« end straf, og sikkerhed ikke kunne opnås ved mindre indgribende foranstaltninger.

Efter den nugældende bestemmelse i straffelovens § 70 kan en person dømmes til forvaring, hvis denne findes skyldig i bestemte lovovertrædelser, herunder »voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse« (kriminalitetskravet). Herudover kræves det, at det efter karakteren af lovovertrædelserne og oplysningerne om hans person, herunder navnlig om tidligere kriminalitet, må antages, at den pågældende frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed (farlighedskravet), og at anvendelse af forvaring i stedet for fængsel findes påkrævet for at forebygge denne fare (nødvendighedskravet).

Om *farlighedskravet* anføres i bet. 667/1972, s. 77:

»Straffelovrådet har i sit udkast ... opstillet den betingelse for dom til forvaring, at der skal foreligge »nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed«. De her nævnte udtryk dækker efter rå-

dets opfattelse de former for fare, som det kan være begrundet at forebygge gennem en sådan foranstaltning. En risiko for økonomiske krænkelser (herunder hærværk og andre fysiske angreb på fast ejendom eller løsøre) vil ikke være tilstrækkelig. Det samme gælder fare for trusler eller andre personlige forulempelser af psykologisk eller fredsforstyrrende karakter, blufærdighedskrænkelser i form af exhibitionisme, beluring eller krænkelser af offentligretlige eller almene interesser. På den anden side må ordet »legeme« efter omstændighederne kunne fortolkes således, at bestemmelsen omfatter visse andre sædelighedsforbrydelser end dem, der indebærer legemsangreb o.l.; også brandstiftelse, sprængning, røveri, der rummer fare for enkeltpersoner, kan være omfattet af bestemmelsen om fare for andres »legeme«. Ligeledes må ordet »frihed« kunne fortolkes således, at der herved sigtes til andre krænkelser end den af § 261 omfattede frihedsberøvelse.

Bedømmelsen af, om den pågældende form for fare kan påregnes, skal efter udkastet tage hensyn til karakteren af det begåede forhold og til oplysningerne om tiltaltes »person, herunder navnlig om tidligere kriminalitet«. Der vil således ikke – modsat den nuværende ordning efter § 70, jfr. § 17 – være tale om at knytte anvendelsen af forvaring til bestemte forudsætninger med hensyn til psykisk unormalitet hos gerningsmanden. I praksis må det påregnes, at området for forvaring helt overvejende vil udgøres af tilfælde, hvor skønnet over en persons farlighed baseres på en kombination af oplysninger om hans kriminalitet og om alvorlige karaktermæssige defekter ...«

Forarbejderne indeholder ikke fortolkningsbidrag til forståelsen af *nødvendighedskravet*, der imidlertid må antages at indebære, at der som udgangspunkt ikke idømmes forvaring, hvor alternativet er fængsel på livstid eller en langvarig tidsbestemt fængselsstraf, jf. Vagn Greve m.fl.: *Kommenteret Straffelov*. Almindelig del (5. udg. 1993), s. 274, og Knud Waaben: *Strafferettens almindelige del II*. Sanktionslæren (3. udg. 1993), s. 126. Det kan i den forbindelse oplyses, at en opgørelse foretaget i 1994 viste, at den gennemsnitlige faktiske opholdstid for personer idømt forvaring og løsladt siden 1984 var på 7 år og 10 måneder.

Om anvendelsen af forvaring i praksis henvises til de statistiske oplysninger gengivet nedenfor pkt. 3.4. og i bilag 2 til lovforslaget.

Efter straffelovens § 72 afgør retten ved kendelse bl.a., hvornår en dom til forvaring skal ændres eller endeligt ophæves, dvs. hvornår den dømte skal prøvedskrives eller endeligt løslades.